

Pályamű

a Szombathelyi Törvényszék elnökhelyettesi állásának betöltésére kiírt pályázathoz

A pályaművemben ismertetem a törvényszék elnökhelyettesének feladat- és hatásköreit tartalmazó jogszabályi háttérrel, majd – az általam szükségesnek vélt mértékben - bemutatam a Szombathelyi Törvényszék területén működő bíróságok ítélkezésének jelenlegi helyzetét, ezzel párhuzamosan – a pályázati kiírásnak megfelelően – kitérek a törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú terveimre és azok megvalósításának ütemezésére a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/1015. (XI.30.) OBH utasítás 16.§ (4) bekezdése szerint, végül előadom az elnökhelyettesre állandó jelleggel átruházott feladatok ellátásával kapcsolatos elgondolásaimat.

1. Az elnökhelyettes szerepe a törvényszéken

A bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 123.§ (1) bekezdése alapján az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve – teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A fentiekkel egyezően fogalmaz a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/1015. (XI.30.) OBH utasítás 25.§ (4) bekezdése, amely szerint a törvényszék elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve – az elnökhelyettes teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint a hatáskörébe utalt, az állandó jelleggel átruházott igazgatási feladatokat, valamint az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat. Az utasítás 25.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján a törvényszék elnöke irányítja és ellenőrzi az elnökhelyettes igazgatási tevékenységét.

Az elnökhelyettesnek a fenti meghatározás alapján tehát nem feladata a törvényszék egészét érintő önálló stratégiai elképzelések kidolgozása, hanem az elnök munkájának segítése, ezen belül az SZMSZ-ben meghatározott, állandó jelleggel átruházott igazgatási feladatok ellátása, azaz az elnök tevékenységében ily módon történő közreműködés.

A fentiekből következően az elnökhelyettes – az általam képviselt szerepfelfogás szerint – akkor képes a rábízott feladatokat a törvényszék érdekeinek megfelelően ellátni, ha azonosulni tud a bíróság elnökének vezetési elveivel, módszereivel és az általa meghatározott stratégiai célokkal. Különösen jelentős lehet ez az egyetértés akkor, amikor a vezetők kinevezésére közel azonos időszakban kerül sor, mert ez elengedhetetlen feltétele a 6 éves kinevezési ciklus alatti eredményes közös munkának.

Ugyanakkor a bíróság elnökhelyettesének a feladata – álláspontom szerint - túlmutat az elnök támogatásán és a helyettesítésén, annyiban, hogy felelős bírósági vezetőként a szükséges igazgatási kérdésekben, a felmerülő problémák megoldása érdekében – adott esetben a szakmai vezetőkkel, és más érintett bíró kollégákkal együttműködve – vegyen részt a döntéselőkészítésben, terjesszen elő konstruktív javaslatokat, azaz aktívan működjön közre az elnök által

meghatározott stratégia megvalósításában, valamint a szervezet jövőbeli fejlesztésére vonatkozó tervek kialakításában.

A tervek megfogalmazása, a célok kijelölése során biztosítani kell a törvényszéken belül valamennyi bírósági vezető közreműködését, ugyanúgy a döntések előkészítésében és azok végrehajtásában is. A bírói tanács és a törvényszék vezetése között jelenleg fennálló, egymás munkáját kölcsönösen segítő kapcsolat fenntartása feltétlenül indokolt. Az igazgatási vezetés akkor működhet eredményesen, ha a vezetők között megfelelő az együttműködés és rendszeres a kommunikáció. Ezt jelentősen megkönnyíti az a tény, hogy a második legkisebb létszámú törvényszék vagyunk, így a napi kapcsolat lehetővé teszi az együttgondolkodást, a vezetőtársak, valamennyi bíró kolléga és igazságügyi alkalmazott meghallgatását. A bíróság méretéből és a – véleményem szerint- kollegiális munkahelyi légkörből adódóan lehetőség van a felmerült problémák személyes megbeszélésére.

Ily módon a döntéshozatalt megelőzően lehetőség van a saját ötletek, alternatív javaslatok felvetésére és azok megtárgyalására. Az előre tervezett vezetői értekezletek tartása megfelelő eszköz erre, de az adott helyzethez igazodva készen kell állni eseti értekezletek megtartására, a felmerült probléma gyors és hatékony megoldása végett. Szükséges a vezetői döntések indokának kellően részletes ismertetése, ezáltal válik az a kollégák számára érthetővé és elfogadottá. Ez a kölcsönös információáramlás biztosítja az átlátható és nyitott vezetés szemléletének a megvalósulását.

2014. július 15. napjától 2020. július 14. napjáig töltöttem be a Szombathelyi Törvényszék elnökhelyettesi tisztségét, 2020. február 29. napjáig Dr. Andor Szabolcs elnök úr vezetése mellett. Jelenleg az elnöki tisztség betöltéséig, de legfeljebb 2021. január 14. napjáig az Országos Bírósági Hivatal Elnöke megbízott a Szombathelyi Törvényszék elnöki feladatainak ellátásával.

A fenti időszak számos változást hozott a bíróságokon, így a Szombathelyi Törvényszéken is, amelyek új alapvető jogszabályok alkalmazását, új feladatok végrehajtását, új munkamódszerek elsajátítását követelték meg, amelyeknek a törvényszéken a bírói kar megfelelt – az alábbiakban részletezett – ügyforgalmi, minőségi és időszerűségi mutatók szerint. Mindezek alapján álláspontom szerint a Szombathelyi Törvényszék – az elmúlt 6 év alatt jelentősen átalakult – bírói kara a jövőben is kész arra, hogy alkotmányos kötelezettségét – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélik – teljesítse.

2. Az ítélezés jelenlegi helyzete, és a törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú tervek, és azok megvalósításának ütemezése

A törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú tervek és azok megvalósításának ütemezése körében mindenekelőtt azt szükséges rögzíteni, hogy éppen most hol vagyunk és ehhez képest kell a lehetséges utak közül az optimálisat kiválasztani. A „jelenleg hol vagyunk” kérdés eldöntésére sok szempont alapján adható válasz, és minél több perspektívából kívánjuk a helyzetünket meghatározni, annál pontosabb eredményt kapunk, továbbá szintén szükséges valamely viszonyítási pont, amely segít a válaszadásban.

Ehhez nyújt segítséget az Országos Bírósági Hivatal által készített a bírósági ügyforgalom adatairól szóló elemzés, amely bemutatja a bíróságok 2019. évi országosan összesített, valamint az egyes ítélezési szintekre és ügyszakokra lebontott ügyforgalmi adatait, továbbá az ítélezési tevékenység megalapozottsági és időszerűségi mutatóit. Az elemzés segítségével kívánom

bemutatni, hogy hova jutott és hol tart jelenleg a Szombathelyi Törvényszék az egyes mennyiségi, minőségi és időszerűségi indexek alapján, a törvényszékek sorrendjében elfoglalt hely és az országos átlag figyelembevételével, majd ehhez képest a várható változásoknak megfelelően kitérek az általam szükségesnek tartott egyes igazgatási intézkedésekre az adott területen.

2.1. Ügyforgalmi adatok

Az alábbi táblázat az egy tárgyaló bíróra vetítetten tartalmazza a 2019. évben a Szombathelyi Törvényszékre érkezett, befejezett és folyamatos ügyeket az országos átlaggal történő összevetésben.

Járásbíróságok, közig. és munkaügyi bíróóságok	Érkezett ügyek			Befejezett ügyek			Folyamatban maradt ügyek		
	Országos átlag	Vas megye	Eltérés	Országos átlag	Vas megye	Eltérés	Országos átlag	Vas megye	Eltérés
büntető	7,31	7,43	+0,12	8,40	7,40	- 1,00	39,08	29,91	-9,17
polgári	18,88	20,95	+2,07	19,64	21,40	+1,76	97,67	111,95	+14,28
gazdasági	19,03	20,68	+1,65	19,27	23,42	+4,15	97,16	137,64	+40,48
közigazgatási	14,61	11,61	-3,00	15,02	15,16	+0,14	55,11	50,67	-4,44
munkaügyi	9,17	17,53	+8,36	10,89	17,40	+6,51	52,12	63,56	+11,44

Törvényszék	Érkezett ügyek			Befejezett ügyek			Folyamatban maradt ügyek		
	Országos átlag	Vas megye	Eltérés	Országos átlag	Vas megye	Eltérés	Országos átlag	Vas megye	Eltérés
büntető másodfok	15,76	8,59	-7,17	17,37	9,48	-7,89	75,97	28,98	-46,99
civilisztika másodfok	14,39	11,13	-3,26	16,31	11,82	-4,49	53,26	20,73	-32,53
büntető elsőfok	1,28	2,02	+0,74	1,29	3,12	+1,83	13,58	13,12	-0,46
civilisztika elsőfok	8,37	19,51	+11,14	9,28	19,28	+10,00	47,68	75,34	+27,66

A fenti táblázat alapján rögzíthető, hogy a Szombathelyi Törvényszék a legtöbb ítélkezési területen az országos átlagot meghaladó munkateherrel dolgozik, valamint az is, hogy a törvényszék bírái megfelelő felkészültséggel, lelkiismeretes és hatékonyan látják el a feladatukat. Az utóbbi években megfigyelhető, hogy -különösen büntető ügyszakban- a peres ügyérkezés csökkent, ez – az országosan is jelentkező -tendencia az eljárásjogi szabályok megváltozásának is köszönhető, ezzel szemben a nemperes érkezés megnövekedett. Különösen igaz ez a büntetésvégrehajtási ügyekre, amelyeknek száma az elmúlt években megduplázódott.

A törvényszék vezetése folyamatosan figyelemmel kíséri az ügyforgalmi adatok változásait, azok elemzését és a megfelelő egyeztetéseket követően haladéktalanul megteszi a szükséges igazgatási

intézkedéseket a munkateher arányosítása érdekében, amelyhez a bíró kollégák mindig partnerek voltak.

Ezzel kapcsolatban fontosnak tartom, hogy a vezetés ne csak akkor reagáljon az adott problémára, amikor az már ténylegesen felmerült, és az ügyintézés helyzete azonnali beavatkozást tesz szükségessé, hanem – amennyiben ez lehetséges – egyfajta megelőző szemlélettel kell az ügyintézés helyzetét figyelemmel kísérni, és így még a probléma megjelenése előtt közbe lehet avatkozni, elkerülve az adott bírósági szinten vagy szervezeti egységben az ügylorlódást vagy az ügyek pertartamának megnövekedését. Ennek további feltétele az, hogy a megfelelő információ rendelkezésre álljon, amely a szakmai, és helyi vezetőkkel és ezen túl valamennyi bíró kollégával való rendszeres együttműködést, folyamatos információcserét igényel.

Az arányos munkateher-elosztás megvalósítása érdekében el kell kerülni az egyes bírák túlterheltségét, a kiosztás során figyelemmel kell lenni nem csak az ügyek számára, hanem azok minőségére is, így a nagy terjedelmű, bonyolult tényállású, szerteágazó bizonyítást igénylő perek esetén az érintett bíróra kiosztható ügyek számát úgy kell meghatározni, hogy lehetővé tegye az eljárási és ügyviteli szabályok betartását. Ilyen jellegű ügyek esetében meg kell fontolni a bíró mellé – lehetőség szerint – titkár vagy fogalmazó beosztását az ügy előkészítésében, feldolgozásában, az adminisztratív teendők ellátásában, kurrenciális ügyintézésben, a járulékos kérdésekben a döntés előkészítésében való segítség végett. A törvényszék és a hozzá tartozó járásbíróságok mérete az ilyen jellegű ügyek figyelemmel kísérését és a fenti intézkedések szükségességét egyszerűen lehetővé teszi.

2.2. Az ítélkezés megalapozottsága

A jogerőre emelkedési arány a járásbíróságokon 2019. évben büntető peres ügyszakban 86,2% (országos átlag 75,1%), míg civilisztikai ügyszakban 94,9% (országos átlag 92,7%) volt, ezzel a Szombathelyi Törvényszék az első helyre került a törvényszékek rangsorában büntető ügyszakban, míg a harmadik helyre civilisztikai ügyszakban.

A jogerőre emelkedési arány a törvényszéki első fokon 2019. évben büntető peres ügyszakban 63,6% (országos átlag 43,5%), míg civilisztikai ügyszakban 88,8% (országos átlag 76,7%) volt, ezzel a Szombathelyi Törvényszék szintén az első helyre került a törvényszékek rangsorában büntető ügyszakban, míg a harmadik helyre civilisztikai ügyszakban.

A fenti mutatók a járásbírósági bírók magas szakmai színvonalú munkáját (és helyi szinten az ítélkezés társadalmi elfogadottságát) tükrözik, és ezt a kiemelkedő eredményt úgy érték el, hogy a járásbírósági bírói kar mintegy 40%-a az elmúlt 6 évben került kinevezésre.

A hatályon kívül helyezési arány a járásbíróságokon 2019. évben büntető ügyszakban 4,7 % (országos átlag 2,7%), míg civilisztikai ügyszakban 6,4% (országos átlag 9,0%) volt, ezzel a Szombathelyi Törvényszék az utolsó helyre került a törvényszékek rangsorában büntető ügyszakban, míg a negyedik helyre civilisztikai ügyszakban.

A büntető ügyszakos járásbírósági hatályon kívül helyezési arány kapcsán az alábbiak rögzíthetők:

A hatályon kívül helyezési arányok járásbírósági szinten az utóbbi 3 évben az alábbiak szerint alakultak a Szombathelyi Törvényszéken:

2017 évben 181 másodfokon elbírált peres ügyből 20 hatályon kívül helyezés, az arány 11%
2018 évben 194 másodfokon elbírált peres ügyből 10 hatályon kívül helyezés, az arány 5,15%
2019 évben 106 másodfokon elbírált peres ügyből 5 hatályon kívül helyezés, az arány 4,7%

Megállapítható, hogy a hatályon kívül helyezési arány egyre csökken: 11% - 5,15% - 4,7%.
Abszolút számban érzékelhető igazán a csökkenés 20 – 10 – 5 darab ügy, tehát évenként megfelelődött.

Az utolsó hely ellenére tehát rögzíthető, hogy a hatályon kívül helyezések száma büntető ügyszakban járásbírói szinten folyamatosan csökkent, amely - a megváltozott eljárásjogi szabályok figyelembevételével – az ítélkezés minőségét javulását mutatja.

A fenti 4,7%-os érték 2019. évben abszolút számban mindösszesen 5 hatályon kívül helyezett ügyet jelentett. 2019. évben a 2017, 2018 évekhez képest mintegy a felére csökkent a másodfokú peres befejezések száma a kevesebb érkezett ügy miatt. Így az 5 db hatályon kívül helyezett ügy is 4,7 %-os arányt tesz ki. (A fenti rangsorban a Győri Törvényszék került az első helyre 0,6 %-os mutatóval, amely 2 db hatályon kívül helyezett ügyet jelentett, ezzel szemben a Szombathelyi Törvényszék 5 db hatályon kívül helyezett ügygel már az utolsó volt. Ez azért lehetett így, mert a Győri Törvényszéken 2019 évben 331 ügyet fejeztek be, míg a Szombathelyi Törvényszéken 106 ügyet.

A hatályon kívül helyezési arány a törvényszék első fokán 2019. évben büntető ügyszakban 0,0 % (országos átlag 1,8%), míg civilisztikai ügyszakban szintén 0,0% (országos átlag 8,6%) volt, ezzel a Szombathelyi Törvényszék az első helyre került a törvényszékek rangsorában mindkét ügyszakban.

Jelen mutató elemzése során megállapítható, hogy viszonylag alacsony ügyszámokról van szó, azonban azt ki lehet jelenteni, hogy a törvényszéki elsőfokú ügyintézés során a jövőben az eredmények megtartására kell a hangsúlyt helyezni, amelyhez alapul szolgálhat az is, hogy büntető ügyszakban 2017. és 2018. években sem volt hatályon kívül helyezés törvényszéki első fokon.

A helybenhagyási arány a járásbírói szinten 2019. évben büntető ügyszakban 47,2% (országos átlag 37,8%), míg civilisztikai ügyszakban 57,9% (országos átlag 46,6%) volt, ezzel a Szombathelyi Törvényszék a negyedik helyre került a törvényszékek rangsorában büntető ügyszakban, míg a harmadik helyre civilisztikai ügyszakban.

A helybenhagyási arány a törvényszékek első fokán 2019. évben büntető ügyszakban 50,0% (országos átlag 30,4%), míg civilisztikai ügyszakban 79,3% (országos átlag 44,8%) volt, ezzel a Szombathelyi Törvényszék az első helyre került a törvényszékek rangsorában mindkét ügyszakban.

A fenti mutatók magas szintű szakmai munkát jeleznek, ennek további megtartása és -ahol lehetséges- a szakmai munka javítása a cél, amelyhez a törvényszék igazgatási és szakmai vezetőinek az együttműködése szükséges, amely a múltban is ideálisan működött és a fenti eredmények eléréséhez -reményeim szerint – hozzájárult.

Az ítélkezés minőségét javulását, a hatályon kívül helyezések számának csökkentését szolgálják a kollégiumi üléseken, szakmai bírói értekezleteken, tanácselnöki értekezleteken tartott megbeszélések tartalmának, a vitás kérdésekről kialakított álláspontoknak a közzététele.

Ugyancsak ezt a célt szolgálja az Alkotmánybíróság, az EJEB, a Kúria az adott szakágat érintő döntéseinek ismertetése, valamint az európai jogi szaktanácsadók beszámolóján történő részvétel biztosítása, és hozzájuk kérdések feltevésének ösztönzése.

Szükségesnek tartom a tanácselnöki feljegyzések készítését, különösen hatályon kívül helyezés esetén és azoknak az érintett bíróval – akár elektronikus úton - történő haladéktalan ismertetését. A tanácselnöki feljegyzés, amellyel, hogy az esetleges hibára felhívja a figyelmet, az elsőfokú bíró szakmai tevékenységének elismerését is szolgálja, ily módon ösztönzőleg hat a munkavégzés során.

Különösen aktuálisnak tartom ezt a jelen helyzetben, mert a járásbíróságokon számottevő a határozott időre kinevezett vagy a közelmúltban határozatlan időre kinevezést kapott bírók száma, és az elismerésről szóló visszajelzés a kezdeti időben (is) rendkívül fontos, másrészt lényeges, hogy a határozott időre kinevezett bíró ne csak esetleg az első vizsgálata előtt kapjon a munkájáról véleményt, amikor már nincs lehetőség az esetleges hibák kijavítására, hanem a kinevezésétől folyamatosan, így módja van az általa esetlegesen követett helytelen gyakorlat korrigálására.

Ide kapcsolódik az instruktor bíró rendszerének bevezetése a határozott időtartamra kinevezett bírók mellé, amely az elmúlt években -mindkét oldal visszajelzése alapján- megfelelően tudott működni, ennek fenntartását indokoltnak tartom a módosított igazgatási szabályzat alapján.

A hatályon kívül helyezések számának a csökkentése alapvetően szakmai kérdés, de a következménye (a pertartam elhúzódása) már igazgatási. Ebben a körben is a kollégiumvezető és az igazgatási vezető együttműködése feltétlenül szükséges. A már hivatkozott tanácselnöki feljegyzések fent ismertetett gyakorlata a hatályon kívül helyezések száma tekintetében kedvezőleg hathat, a helyi szakmai értekezleteken és tanácskozásokon, valamint a központi és regionális szakmai képzéseken való rendszeres részvétel szintén elősegítheti a hatályon kívül helyezések számának csökkenését, míg az igazgatási vezetőknek fokozottan ellenőrizni kell a megismételt eljárás során a soron kívüliség biztosítását.

2.3. Az ítélkezés időszerűsége

A két éven túl folyamatban maradt ügyek arányát tekintve az összes folyamatban maradt peres ügghöz képest 2019 évben járásbírósági szinten a Szombathelyi Törvényszék a törvényszékek rangsorában a 16-17. helyre került 6,6 %-kal. Ez abszolút számban 105 ügyet jelent, az országos átlag 270,8, míg a központi régió nélküli országos átlag 104,8, amely szinte azonos a Szombathelyi Törvényszékével.

A két éven túl folyamatban maradt ügyek arányát tekintve az összes folyamatban maradt peres ügghöz képest 2019 évben törvényszéki első fokon a Szombathelyi Törvényszék a törvényszékek rangsorában a 12. helyre került 21,6 %-kal. Ez abszolút számban 21 ügyet jelent, az országos átlag 84,35, míg a központi régió nélküli országos átlag 27,9 amely mindkét érték magasabb, mint a Szombathelyi Törvényszéké.

Az 5 éven túl folyamatban maradt ügyek arányát tekintve az összes folyamatban maradt peres ügghöz képest 2019 évben járásbírósági szinten a Szombathelyi Törvényszék a törvényszékek rangsorában a 19. helyre került 0,9 %-kal. Ez abszolút számban 14 ügyet jelent, az országos átlag 26,15, míg a központi régió nélküli országos átlag 7,2, amelynek mintegy a duplája a Szombathelyi Törvényszék számadata. Itt különbséget kell tenni a két ügyszak között, ugyanis ez

büntető ügyszakban 1 ügyet jelentett, amely azóta befejeződött, míg civilisztikai ügyszakban 13 ügyet, ezzel kapcsolatban a szükséges igazgatási intézkedéseket -a polgári kollégiumvezetővel egyeztetve- a törvényszék vezetése már meghozta, azonban továbbra is kiemelten kell foglalkozni ezzel a területtel.

Az 5 éven túl folyamatban maradt civilisztikai ügyek arányát tekintve az összes folyamatban maradt civilisztikai peres ügyszakhoz képest 2019. évben törvényszéki első fokon a Szombathelyi Törvényszék a törvényszékek rangsorában a 11. helyre került 3,6 %-kal. Ez abszolút számban 3 ügyet jelent, az országos átlag 14,6, míg a központi régió nélküli országos átlag 3,2, amely magasabb, mint a Szombathelyi Törvényszék ügyszáma. Ugyanez a mutató büntető ügyszakban 7,7%, amellyel a törvényszékek rangsorában a 17. helyre került a Szombathelyi Törvényszék. Ez azonban mindösszesen 1 db ügyet jelent a folyamatban maradt 13 ügyből, amely egy hatályon kívül helyezett sokvádoltas, bonyolult tényállású ügy volt, amely 2020. február 20. napján befejeződött.

Összeségében a fentiek alapján az rögzíthető, hogy szinte valamennyi időszerűségi mutató az országos átlag közelében van, vagy annál kedvezőbb a Szombathelyi Törvényszéken, és az ügyforgalmi adatok alapján is látható, hogy a befejezések száma a legtöbb esetben meghaladja az érkezések számát, amely szintén javítja az időszerűséget. A jelenlegi ügyforgalmi helyzet kedvező alakulása lehetőséget ad arra, hogy a bírák a hosszabb pertartamú ügyek szakszerű és megalapozott befejezésére koncentráljanak. Ennek kapcsán a hangsúlyt a minőségi ítélezésre kell helyezni, hiszen egy hatályon kívül helyezés csak rontja az időszerűséget.

Az időszerű ítélezés biztosításának szükségszerű módszere az ellenőrzés, amelynek hatékonysága feltételezi az igazgatási és a szakmai vezetők, továbbá a helyi vezetők közötti együttműködést. Az ellenőrzések során feltétlenül el kell kerülni a bírák adminisztratív terhelését, hiszen ez az érdemi ügyintézésből venné el az időt. Az ítélezés időszerűségének biztosítása körében fent írtakat fenntartva hangsúlyozni kívánom, hogy a vezető részéről az ellenőrzés mindig a bíró javára kell, hogy történjen és annak célja mindig a megelőzés legyen.

Az írásbafoglalási határidők ellenőrzése során a lajstromprogram rendszeres figyelemmel kísérése szükséges, amely automatikusan jelzi, ha az ügy a befejezését követően nem került írásbafoglalásra, vagy nem került vissza az irodába. Ugyanez vonatkozik az ügy hosszabb ideje kitűzetlen voltára, napolás vagy halasztás esetén az új határnap időpontjára, a kényszerintézkedés megszűnésének időpontjára, és arról való döntés esedékességének időpontjára is. Ez utóbbi esetekben szűrőpróbaszerű ellenőrzés a gyakorlat, azzal, hogy késedelem esetén igazoló jelentés bekérése, vagy egyéb igazgatási rendelkezés alkalmazása a következmény. A 2 illetve 5 éven túli ügyek tekintetében egyes esetekben indokolt előrehaladási terv bekérése, és a terv betartásának a szakmai vezető általi ellenőrzése.

A járásbíróságokon az egy éven túli perek számának és arányának mérséklése érdekében korábban bevezetésre kerül az a gyakorlat, hogy a kollégiumvezető a szakági igazgatási vezetővel ellátogat a járásbíróságokra, áttekintik az egy éven túli ügyeket, konzultációt folytatnak az ügy befejezéséhez szükséges eljárási cselekményekről, valamint az ezt biztosító igazgatási és szakmai feltételekről. Ezen a fórumon segítséget tud nyújtani a vezetés a bíró részére az eljárási metodika, a perstratégia tekintetében azokban az ügyekben, amelyeknek időszerű elintézése érzékelhetően nehézséget okoz az eljáró bírónak, természetesen a bírói függetlenség tiszteletben tartása mellett. Ennek a módszernek a segítségével büntető ügyszakban sikerült az egy éven túli ügyek arányát a járásbíróságokon a korábbi 20%-ról 10%-ra csökkenteni, szükség esetén ezt a gyakorlatot folytatni kívánom.

A szakmai vagy igazgatási vezető részéről történő formális vagy informális szóbeli elismerés minden esetben visszajelzést ad a bíró részére a munkájának minőségéről, amely nagyobb hatással lehet a bíró munkájának színvonalára, mint az egyéb eszközök.

A fenti módszereken túl fenn kívánom tartani azt a gyakorlatot, hogy a kevesebb tapasztalattal rendelkező kollégák akár személyesen, akár telefonon kötetlen formában, konzultációs jelleggel megbeszéljék az adott ügyet az igazgatási vagy szakmai vezetővel, azonban ez a fenti formális intézkedések szükségességét nem pótolja, csak mindkét módszer együttes alkalmazásától várható az ítélkezés időszerűségét javító eredmény.

2.4. Emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Szombathelyi Törvényszéken jelenleg 49 engedélyezett bírói álláshely van, és egy túlbetöltés engedélyezett, két álláshely nincs betölve, valamint két írásbíróági bíróság van tartósan távol.

A törvényszéken 21 engedélyezett bírói állás van, 19 betöltött.

A Szombathelyi Járásbíróságon 19 az engedélyezett bírói létszám, amelyből 19 van jelenleg betöltve, 2 bíró van tartósan távol.

A Körmendi Járásbíróság engedélyezett bírói létszáma 3, amelyből mindhárom betöltött.

A Sárvári Járásbíróságon 4 az engedélyezett bírói létszám, itt jelenleg az engedélyezett túlbetöltéssel 5 bíró ítélkezik, míg a Kőszegi Járásbíróságon az engedélyezett és a betöltött bírói létszám kettő.

A közigazgatási és munkaügyi bíróságok megszűnése jelentős változással nem járt a törvényszék emberi erőforrás gazdálkodásával kapcsolatban, a törvényszékre került bírák továbbra is munkaügyi pereket tárgyalnak, egy bíró emellett részt vesz egy fellebbviteli tanács munkájában is, míg további egy bíró a Szombathelyi Járásbíróságra kapott kirendelést.

A törvényszék engedélyezett bírói létszáma az előzőekben ismertetett ügyforgalmi helyzet alapján megfelelő az időszerű ítélkezés biztosításához. Az ügyforgalmi adatokból vagy a feladatok megváltozásából adódó helyzetek belső átszervezéssel (szignálás arányosítása, ügyelosztási rend módosítása, kirendelés) megoldhatóak. Ehhez azonban szükséges a vezetők részéről valamennyi bíróságon az ügyérkezés, valamint a folyamatban maradt ügyek időtartamának folyamatos nyomon követése. Sajátos helyzet állt elő az utóbbi néhány évben a törvényszékeken, mivel a tartós távollétek kizárólag a civilisztikai ügyszakot érintették, ez eredményezte azt, hogy járásbírói szinten polgári ügyszakban az egy bíróra számított érkezett és folyamatban maradt ügyek száma meghaladja az országos átlagot, és előidézte az országos átlagnál kedvezőtlenebb időszerűségi mutatókat ebben az ügyszakban. Ez az átmeneti nehézség az engedélyezett túlbetöltés felhasználásával megszűnőben van.

A Szombathelyi Törvényszéken a titkári állások engedélyezett létszáma 14, amelyből jelenleg valamennyi be van töltve, 3 titkár van tartósan távol. A Szombathelyi Törvényszéken 3 titkár büntetés-végrehajtási feladatokat lát el, míg egy titkár alapítványok, egyesületek bejegyzésével kapcsolatos ügyekben jár el.

Szombathelyen található az ország legnagyobb büntetés-végrehajtási intézete 1476 férőhellyel, így az elmúlt években a megnövekedett büntetés-végrehajtási ügyteher csak kirendelések útján volt megoldható. A járásbírói lecsökkent bűntett érkezés ezt lehetővé tette, így két

járásbíróági bíró került kirendelésre a törvényszékre büntetésvégrehajtási ügyek intézésére, míg 3 titkár intéz kártalanítási és egyéb titkári hatáskörben is intézhető bv. ügyeket.

A Szombathelyi Járásbíróságon, mint központi szabálysértési bíróságon 3 titkár szabálysértési ügyekkel foglalkozik, míg szintén hárman végrehajtási ügyeket intéznek. További egy-egy titkár intézi a Körmendi, a Sárvári és a Kőszegi Járásbíróságon a hatáskörébe tartozó általuk ellátható ügyeket.

A titkárok valamennyien önálló titkári hatáskörbe tartozó feladatokat látnak el, azonban – lehetőség szerint – biztosítjuk, hogy az általuk választott ügyszakban bíró mellett dolgozva munkaidejük egy részében felkészülhessenek a bírói hivatásra.

A fogalmazói állások engedélyezett létszáma 7, amelyből jelenleg valamennyi be van töltve, minden fogalmazó részére nagyobb gyakorlattal rendelkező instruktorként bíró került kirendelésre, aki figyelemmel kíséri a fogalmazó szakmai fejlődését.

A rendelkezésre álló fogalmazói, ügyintézői állományt a lehetőség szerint igénybe kell venni a bírák adminisztratív terheinek csökkentése érdekében, így a már hivatkozottak szerint a jelentősebb kurrenciális ügyintézésben, a járulékos kérdésekben a döntés előkészítésében (pl.: perköltség, bűnügyi költség, bűnjelekről való rendelkezés) való közreműködésben.

Rendkívül lényeges a törvényszék jövőbeli ítélezése – jelenlegit legalább elérő, de inkább azt meghaladó – színvonalának biztosítása érdekében a fogalmazók felvétele és a megfelelő képzésük megvalósítása mellett az ügyintézésben való részvételük hatékony bevonása.

A közelmúltban bekövetkezett veszélyhelyzeti jogrend miatt a bírákon kívül az egyéb igazságügyi alkalmazottak túlnyomó többsége is egészében vagy részben otthonról végezte a munkáját, amelynek döntően pozitív tapasztalatai voltak, ezért egyes ügyintézési területeken lehetőséget látok a „home office” részbeni bevezetésére különösen titkárok és ügyintézők esetén, amennyiben erre igény merül fel, természetesen rendszeres tevékenységkimutatás mellett.

2.5. Tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A megye bírósági épületei közül a Szombathelyi Törvényszék és a Szombathelyi Járásbíróság döntő részének otthont adó központi – Szily János utcai – épületben az elhelyezés rendkívül szűkös mind a tárgyalótermeket, mind a bírói, leírói szobákat illetően. Ennek a problémának a csekély mértékű megoldását szolgálta a vendégszobák megszüntetése a központi szabálysértési bíróság irodáinak kialakítása végett, valamint az étkező területének jelentős csökkentésével további 1 tárgyalóterem kialakítása.

A megye további bíróságainak elhelyezése biztosított, az épületek részbeni felújítása (energetikai korszerűsítés, nyílászárócsere) a közelmúltban megtörtént, állagmegóvó, felújító beruházások jelenleg is folyamatban vannak.

A tavalyi évben került megvalósításra az a régóta tervezett célkitűzésünk, hogy a törvényszék informatikai rendszerét az országosan egységes struktúrához alakítsuk, ezzel megszűntek azok a problémák, amelyek az alapvetően más operációs rendszerek használata és az elavult géppark miatt adódtak. A teljesen új hardver eszközök alkalmassá váltak az új szoftverek alkalmazásával

az elektronikus ügyintézés és a digitális bíróság kihívásainak megfelelni. Az átállás az informatikai osztály személyi állományában is jelentős változással járt, ezért szükséges volt a Zalaegerszegi Törvényszék informatikusainak és egy bíró kollégánk segítségére, de jelenleg elmondható, hogy a helyi szintű informatikai problémák a minimálisra csökkentek.

A távoli asztal elérés a bírák és a titkárok számára teljeskörűen, míg az egyéb igazságügyi alkalmazottak nagy részének biztosított. Jelenleg folyamatban van a beszédleíró program kibővítése és a digitális hangrögzítés alkalmazásának kiterjesztése. A telekommunikációs eszköz útján tartott tárgyalások, előkészítő ülések és meghallgatások szinte általánossá váltak.

A törvényszék gazdálkodása körében rögzíthető, hogy az utóbbi években a feladatellátáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek a takarékos gazdálkodás követelményének szem előtt tartásával biztosíthatóak voltak.

A kiadások jelentős részét teszik ki a szakértői és fordítási költségek. Ebben a körben fontosnak tartom a bíró kollégák közötti információmegosztást a megfelelő szakmai minőségű és méltányos díjjal dolgozó szakértők és tolmácsok vonatkozásában. A fordítási díjak csökkentése érdekében a különböző formanyomtatványok egyszer már lefordított példányát használjuk.

A takarékos gazdálkodáshoz is kapcsolódik a Via Video rendszer maximális kihasználására való törekvés, különösen távolabb lakó eljárás szereplők kihallgatására vonatkozóan, a tanúk útiköltsége tekintetében ezzel jelentős megtakarítás érhető el.

A közüzemi költségek jelentős megtakarításával járhat az épületek energetikai korszerűsítése, a dolgozók energiatudatos, takarékoságot szem előtt tartó dolgozói attitűdjének kialakítása.

2.6. Bírósági integritás

Az integritási szabályzatról szóló 6/2016. (V. 31.) OBH utasítás határozza meg a bíróságok ítélezése és igazgatása vonatkozásában azokat a szabályokat, amelyek betartásával érvényesül az átláthatóság, a felelősség, a szakmaiság, a pártatlanság és a tisztességes eljárás követelménye. Ebben a körben fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy tudatosítani szükséges a bírák és az igazságügyi alkalmazottak számára, hogy ezek a szabályok alapvetően őket védik a kívülről érkező esetleges támadásoktól. Kiemelendőnek találom a bírósági dolgozók figyelmét felhívni a közösségi portálok visszafogott és megfontolt használatára. Az Alkotmányvédelmi Hivatal integritás témájú tájékoztatását a jövőben is szívesen fogadjuk.

A törvényszék és a járásbíróságok ügyelosztási rendjeinek folyamatos, a változásokat azonnal követő módosítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

2.7. Bírósághoz való hozzáférés

Alapvető elvárás az ügyfelek részéről, hogy biztosítsuk számukra a bírósághoz való egyszerű hozzáférést. Ennek első eleme a megfelelő tájékoztatás, amelynek legfontosabb eszköze a honlap. Folyamatos figyelmet kell fordítani arra, hogy a honlapon az ügyfelek számára releváns

információk rendelkezésre álljanak, és ebben az esetben is gondoskodni kell a változásokat követő azonnali frissítésről.

Az ügyfélsegítő nap tekintetében bevezetésre került az időpont egyeztetés lehetősége, amelynek tapasztalatai kedvezőek, fenntartása feltétlenül indokolt.

A központi épületben kialakított ügyfélcentrum biztosítja a törvényszék és székhelyi járásbíróság ügyeiben eljáró ügyfelek ügyintézését megfelelő tárgyi környezetben. Azonban a tárgyi környezetnél fontosabbnak tartom a szakszerű, pontos, udvarias tájékoztatást.

A tárgyaláson az ügyfelekkel szemben a bírói hivatáshoz méltó fellépés továbbra is alapvető elvárás, ezzel kapcsolatban nem merült fel probléma a törvényszék területén.

A központi fejlesztésű elektronikus iratbetekintési lehetőség egyrészt előnyös az ügyfél részére, mivel könnyebben eléri a bíróságot, másrészt az irodákban illetve az ügyfélcentrumokban csökkenti az ügyfélforgalmat.

Támogatom a többi hivatásrenddel történő együttműködés erősítését, szükséges az ügyészséggel, a bv. intézet vezetésével, a rendőrséggel, az ügyvédi kamarával, az igazságügyi hivatallal való jelenleg fennálló kollegiális kapcsolat további fenntartása a pártatlanság és a befolyásmentesség szem előtt tartásával.

A sajtóval való kapcsolattartás körében a törvényszéken a sajtószóvivő munkáját sajtótitkár segíti. Az utóbbi időben számos, a sajtó szempontjából kiemelt ügyet tárgyaltam, ezzel összefüggésben a sajtóval a sajtószóvivőn keresztül a kapcsolat megfelelő volt, ennek fenntartása feltétlenül indokolt, ilyen jellegű ügyek esetén kezdeményező jelleggel az eljáró bíró jelzése alapján a sajtószóvivő felhívja a sajtó figyelmét a közvélemény érdeklődésére számot tartó ügyekre, egyben szakszerű tájékoztatást adva azokról.

2.8. Képzés

A magas színvonalú és időszerű ítélkezés elengedhetetlen feltétele az, hogy az ítélkező bíró naprakész, a változásokat követő szakmai ismeretekkel rendelkezzen, ennek pedig a központi és a helyi képzéseken történő aktív részvétel a követelménye. A vezető részéről figyelemmel kell kísérni, hogy valamennyi bíró a szükséges mértékben vegyen részt a képzéseken és az így megszerzett új ismereteket az érintett körben ossza meg a kollégáival. Különös jelentőséget tulajdonítok a bírói utánpótlás (titkárok, fogalmazók) megfelelő felkészítésének a belső képzések, vizsgák gyakorlatával, valamint a megfelelő instruktor kijelölése által.

Az elmúlt években a képzési rendszer jelentős átalakuláson esett át. Központi és regionális szintre kerültek a képzések lebontásra és kialakításra került a coospace felület, valamint a képzések szervezésére szolgáló iCorso alkalmazás. Az új eljárási törvényekkel kapcsolatos képzések alapján egyértelműen kijelenthető, hogy ez a képzési rendszer megfelelő, a coospace felületén elérhető tartalmak a bírák munkájához segítséget nyújtanak, annak használata rendszeressé vált.

A jövőben a központi képzések témaköreinek meghatározásánál javaslom a kollégiumvezetők hangsúlyosabb bevonását tekintettel, arra, hogy a felmerülő jogszabályértelmezési probléma, az esetlegesen megjelenő eltérő jogalkalmazási gyakorlat elsődlegesen a szakmai kollégiumoknál jelenik meg. A regionális képzések esetében a régió törvényszékeivel megfelelő gyakorlat alakult

ki a Győri Ítéltábla koordinálása mellett, ezek a képzések lehetőséget adnak más törvényszék gyakorlatának megismerésére is, a felvetődő eltérő jogértelmezések szélesebb körben megvitathatók.

A Szombathelyi Törvényszéken az utóbbi években bevezetésre került a titkári tudásmegosztás képzés-sorozat, amelynek lényege, hogy a törvényszéken és a járásbíróságokon dolgozó titkárok ismertetik az egyes önálló titkári hatáskörben intézhető eljárásokra vonatkozó szabályokat, így a helyettesítés vagy az ügyszakváltás akadálytalanul kivitelezhető.

3. Az elnökhelyettes feladatai

A Szombathelyi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának 4.1.11. pontja tartalmazza a törvényszék elnökhelyettesére állandó jelleggel átruházott feladatokat:

- A személyi döntések előkészítése

A személyi döntések előkészítése szerteágazó, többnyire technikai jellegű szervezési munkát követel meg. Ezen feladat kapcsán nélkülözhetetlen a bírói tanáccsal, a kollégiumokkal, a helyi vezetőkkel való gyors és hatékony együttműködés, hogy az adott álláshely a megüresedését követően mielőbb betölthető legyen. Lényegesnek tartom valamennyi szervezeti egység esetén az ügyintézés helyzetének és az esetleges személyi változásoknak a figyelemmel kísérését, hogy szükség esetén egy (akár részbeni) kirendelés elrendelésével az adott bíróságon az egy bíróra jutó perek számának, vagy az egy éven túli perek arányának megnövekedése elkerülhető legyen, így biztosítva a bíróságokon belül az egyenlő munkateher elosztást és az ítélezés időszerűségét.

- A bírák képzésének, a fogalmazók, a titkárok, az igazságügyi alkalmazottak oktatásának szervezése, irányítása, oktatásfelelősi teendők ellátása. Helyi képzési terv elkészítése, kapcsolattartás a Magyar Igazságügyi Akadémia vezetésével, a regionális oktatásfelelősökkel.

A Magyar Igazságügyi Akadémia által összeállított éves képzési terv alapján a törvényszékről a jelentkezéseket az oktatásfelelős koordinálja és hagyja jóvá az iCorso rendszerben. Részt vesz a következő évre vonatkozó regionális ajánlott képzések témaköreinek és tematikájának meghatározásában a kollégiumvezetők véleménye és a helyben lefolytatott igényfelmérés alapján. Az ítéltábla és a régió törvényszékeinek oktatásfelelőseivel folytatott egyeztetésen előkészíti a regionális képzések megszervezését, a helyben tartott regionális képzéssel kapcsolatban ellátja a szervezési feladatokat. A központi képzési tervet figyelembe véve az elnökhelyettes készíti el a helyi képzési tervet, a helyi képzések, konferenciák megszervezéséért felelős, kapcsolatot tart ebben a körben a társszervekkel, jogi hivatásrendekkel.

A 11/1999. (X.6.) IM rendeletben írtak alapján az elnökhelyettes szervezi meg a titkárok és a fogalmazók képzését és joggyakorlati beosztását. A titkárok esetében összhangba kell hozni a szervezet érdekét (a titkár az önálló titkári hatáskörbe tartozó feladatot lásson el), a személyi érdekekkel (a titkár az általa választott ügyszakban szeretne a bírói munkára felkészülni), amelyet a járásbírószági vezetők és a titkárok meghallgatását követően a létrehozható konszenzusok alapján kívánok megvalósítani a titkároknak az egyes ügyintézési területeken időközönként történő változtatása által.

- Felügyeli a törvényszék bűnjelkezelőjének tevékenységét

A 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet tartalmazza a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének, valamint az elkobzás végrehajtásának részletes szabályait. A bűnjelekkel kapcsolatos rendelkezések körében az időszerűsége van a hangsúly, mivel a bűnjelek tárolásának jelentős költségvonzata van, ezért amennyiben a bíróság jogerős határozattal rendelkezett a bűnjelről, annak mielőbbi végrehajtása szükséges, míg a rendelkezés elmaradása esetén az eljáró bíró felhívása indokolt az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatására.

- Ellátja a büntető kezelőirodák, leírók felügyeletét

Az ügyforgalmi adatok, az érkező és a folyamatban lévő ügyek száma, az ügyek kiosztása alapján kell megszervezni a törvényszéki büntető és büntetés-végrehajtási iroda munkáját. A törvényszéki büntető ügyszakos bírák a kis létszám miatt mind első-, mind másodfokon eljárnak és bv. bírói feladatokat is ellátnak. Mindezek miatt nincs olyan igazságügyi alkalmazott, aki csak egy bírónak dolgozik, hanem az iroda vezetője osztja ki az aktuális munka mennyisége alapján a teendőket, így a helyettesítés is biztosított.

- Felügyeli és irányítja a büntető kollégiumvezető és büntetés-végrehajtási csoportvezető bíró igazgatási tevékenységét

A fentiekben írtak szerint számos területen (időszerűség, ítélezés minősége, oktatás) nem mellőzhető a megfelelő egyeztetés az igazgatási és a szakmai vezető között, sőt ezeken a területeken akkor érhetünk el sikereket, ha közösen lépünk fel, mert így komplex módon tudjuk kezelni az esetlegesen kialakult problémás helyzetet.

- A szakértőkkel, ülnökökkel kapcsolatos ügyintézés

A helyi szakértői intézet vezetésével megfelelőnek ítélem a kapcsolatot. Ebben a körben szükségesnek tartom kedvező díjjal és gyorsan dolgozó szakértők felkutatását és az elérhetőség megosztását a kollégák között. Egyre gyakrabban jelzik a kollégák a megfelelő szakértő hiányát, sok esetben a szakértői vélemény késedelme okozza az eljárás elhúzódását. Az új büntetőeljárási törvény hatályba lépésével az ülnökökkel kapcsolatos feladatok minimálissá váltak.

- Jogszabályok, szakkönyvek, stb. beszerzése, koordinálása

A jogszabályok naprakész rendelkezésre állása a belső intranet révén hozzáférhető, a törvényszék könyvtárossával és a szakmai vezetőkkel egyetértésben kell a szakirodalmat a megfelelő számban beszerezni, a jogtár mindenkinek rendelkezésére áll, nyomtatott szakirodalomra egyre kevesebb az igény.

- Panaszok intézése a szakági területen

Erre vonatkozóan a közérdekű bejelentésekkel és panaszokkal kapcsolatos eljárásról szóló szabályzatról rendelkező 7/2018. (VII. 11.) OBH utasítás tartalmazza az eljárási módot. A panaszként beküldött beadványok jelentős része az ügy érdemére vonatkozik, így azzal kapcsolatban a fenti utasítás 6. §-a szerint kell eljárni.

- Jogegységi eljárásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szakági területen

Ezen feladat ellátása szintén a büntető kollégiumvezetővel való szoros együttműködést feltételezi, és az eltérő gyakorlat észlelése esetén vele egyeztetve tartom indokoltnak az esetleges jogegységi eljárás kezdeményezését.

- A szakági területe (büntető, büntetés-végrehajtási, szabálysértési ügyszak) általános felügyelete

Ezen általános feladatba a bíróság ítélkezése időszerűségének biztosítása körében írtakra szeretnék utalni, azzal, hogy ezzel egyező súllyal az ítélkezés minőségét is szem előtt kell tartani.

- Egyéb feladatok ellátása, amelyek a törvényszék elnökének utasításaiból származnak

Ezzel kapcsolatban vissza kívánok térni a pályaművem bevezetőjében írtakra, miszerint az elnökhelyettes a törvényszék elnöke által kijelölt célok megvalósítása érdekében segíti az elnök döntéseinek előkészítését és annak végrehajtását.

- Ellátja az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) számú OBH utasítás 25.§ (4) bekezdése szerint a törvényszék elnökhelyettese ellátja az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat. Bírósági vezetőtől -így a törvényszéki elnökhelyettestől is- alapvető elvárás, hogy tevékenységét az OBH elnöke által meghatározott stratégiai célok mentén végezze és az OBH elnökének döntéseit végrehajtsa.

4. Összegzés

A pályaművemben törekedtem arra, hogy ezen legutóbbi gondolat alapján elhelyezzem az elnökhelyettes szerepét a szervezeten belül és a pályázati kiírás alapján összefoglaljam az elképzeléseimet a Szombathelyi Törvényszék jövőjét illetően, amelyhez valamennyi munkatársam segítségével elnökhelyettesként és továbbra is ítélkező bíróként szeretnék hozzájárulni. Ehhez kérem kollégáim és Elnök Úr támogatását.

Szombathely, 2020. augusztus 17.

Tisztelettel:

Dr. Varga Roland István

